

Kiezen-Verkrijgen-Behouden van (vrijwilligers)werk, dagactiviteiten of scholing: van probleem naar ontwikkeling!

Everyone is a genius. But if you judge a fish on its ability to climb a tree, it will live its whole life believing that it is stupid.

-A Einstein

Leeuwarden, 16 januari 2020

Dr. Lies Korevaar

Overzicht

Inleiding

Kiezen – Verkrijgen – Behouden model

A B C van maatschappelijke participatie

Inleiding

300.000 jongvolwassenen tussen 16-27 jaar hebben een afstand tot de arbeidsmarkt

Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO), oktober 2019

Het betreft een heterogene en dynamische groep met daarbinnen jongeren met psychische, verstandelijke en verslavingsproblemen

Belemmeringen

- Cognitief
- Sociaal-emotioneel
- Omgeving
- Aandoening

Cognitieve problemen

- **Aandacht en concentratie**
- **Geheugen: inprenten, herinneren**
- **Ordenen**
- **Plannen**
- **Problemen oplossen**
- **Handelen**
- **Nemen van initiatief**

5

Sociaal-emotionele belemmeringen

Onder andere:

- **Samenwerken**
- **Contact leggen en onderhouden**
- **Laag zelfvertrouwen**
- **Omgaan met stress**
- **Reageren op feedback**

6

Omgevingsinvloeden

Omgevingsproblemen die een (extra) belasting kunnen zijn, o.a.:

- **financiën (schulden)**
- **armoede**
- **woonsituatie**
- **familie (relationele problemen, achterstandspositie)**
- **stigmatisering**

7

Aandoening

Fluctuerende aard van de aandoening

Bijwerkingen medicatie

- **Sufheid**
- **Vermoeidheid**
- **Droge mond, erge dorst**
- **Wazig kijken**
- **Trillen van de handen**

8

Aanpak

IBO stelt vier complementaire en elkaar versterkende oplossingsrichtingen voor:

1. Zorg voor een integrale voor een integrale ketenaanpak
2. Zorg voor een goede monitorings- en signaleringsfunctie en breidt de functie van Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) uit
3. Zorg voor een goede begeleiding en coaching
4. Stimuleer maatwerk

Belemmeringen

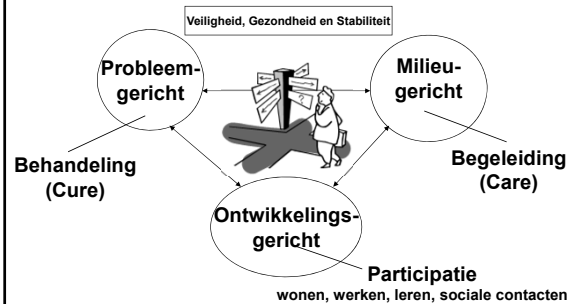
- Cognitief
- Sociaal-emotioneel
- Omgeving
- Aandoening

10

Wat te doen?

Drie aspecten van hulpverlening

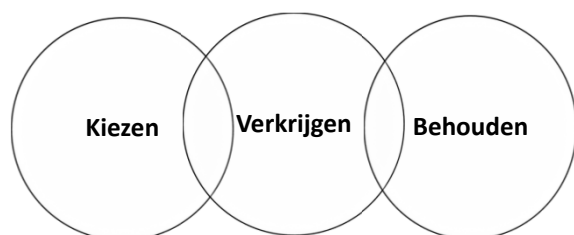
Traditioneel zorgplan

1. Medicatie inname
2. Dag-nacht ritme
3. Persoonlijke hygiëne
4. Financiële problemen
5. Opruimen huis/kamer
6. Opleiding beginnen

Participatie- / zorgplan

1. Opleiding beginnen
2. Medicatie inname
3. Dag-nacht ritme
4. Persoonlijke hygiëne
5. Financiële problemen
6. (Opruimen huis/kamer)

Toolkit

Missie

Mensen met (langdurige en complexe) problemen ondersteunen bij het kiezen, verkrijgen en behouden van maatschappelijke rollen in de omgeving van eigen keuze met zo min mogelijk professionele hulp

Uitgangspunt 1

Participeren doe je zelf
(anderen kunnen dit ondersteunen)

Uitgangspunt 2: eigen participatiedoelen

- Participeren doe je in rollen
- Rollen zijn gekoppeld aan een omgeving
- Eigen participatiedoel =
rol en omgeving van eigen voorkeur

Voorbeelden van participatiedoelen

- Ik start in mei als vrijwilliger in buurthuis X in Leeuwarden (koffie inschenken) werken
- Ik wil de komende tijd met plezier blijven wonen in mijn 2-kamer flat in wijk Y in Heerenveen wonen
- Ik wil het komend halfjaar eens per maand mijn ouders in Dokkum opzoeken sociale contacten
- Ik ga september starten met de ICT-opleiding (nivo 3) aan het Friese Poort College in Leeuwarden leren

Uitgangspunt 3: Eigenaarschap

Uitgangspunt 4: Wens ≠ doel

- Een wens representeert een zeker verlangen, maar hoeft niet per definitie bereikbaar te zijn
- Een doel is meer dan alleen maar een wens; het is een gewenste (eind)situatie die als bereikbaar wordt beschouwd

Uitgangspunt 5:

Zelfstandigheid ≠ Zelfredzaamheid

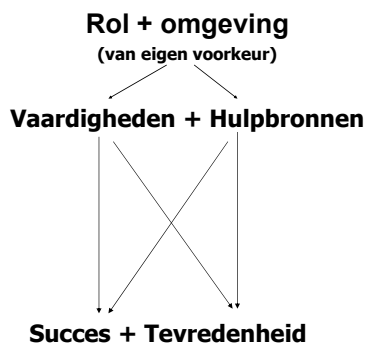
- *Zelfstandigheid/autonomie* betekent dat je woont in het huis van je keuze, dat je zelf bepaalt wie je vrienden zijn en wanneer je ze wilt zien, dat je kiest hoe je, binnen beschikbare mogelijkheden, je dag doorbrengt
- *Zelfredzaamheid* betekent dat je je eigen huishouden kunt *doen*, dat je je vrienden zonder hulp kunt *opzoeken* en dat je de activiteiten die je op de dag wilt ondernemen zelf kunt *uitvoeren*

Vermindering van zelfredzaamheid
betekent niet automatisch dat er ook
verlies van zelfstandigheid/autonomie
plaatsvindt

Uitgangspunt 6: Bondgenootschap

In de eerste plaats uitgaan van wat de
persoon met ons en anderen verbindt, en
niet van datgene wat hem van ons en
anderen onderscheidt

Uitgangspunt 7: methodiek

Kiezen

WAAROM aandacht voor kiezen?

Kiezen is lastig!

- Beperkte zelfkennis

- Beperkte kennis sterke en zwakke kanten

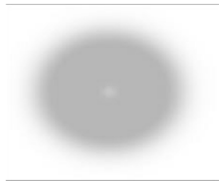

Concrete voorstelling maken is lastig

Zeker ook voor mensen met psychische, intellectuele en cognitieve problemen!

**'Door de bomen het bos niet meer zien',
of
'Ik wil maar één ding'**

Maken van een keuze

Welke mogelijkheden zijn er?

Wat wil ik?

Hoe maak ik een afweging?

*Leesmaat
Rehabilitatie*

Kiezen

Kieskeurig

Een cursus die je helpt bij het kiezen van een
vervolgopleiding, hoe je keuze of het niet?

CURSUSBOEK VOOR LEERLINGEN
Kieskeurig
Kieskeurig
Kieskeurig

Kieskeurig

Een cursus die je helpt met een keuze. Specifiek
doel: hoe je bij het kiezen van een
vervolgopleiding, hoe je keuze of het niet?

DOCENTENHANDLEIDING
Kieskeurig
Kieskeurig
Kieskeurig

SCHEMA KIEZEN

Persoonlijke voorkeuren	Optie A BROOD	Optie B RESTJE VAN GISTEREN	Optie C AFHAAL CHINEES
1. Lekker	-	-	++
2. Snel klaar	++	+	±
3. Weinig afwas	++	±	±
4. Lekker voor tafelgenoot	-	±	++
5. Licht verteerbaar	+	±	-
6. Goedkoop	++	+	--
7.			

HOE CURSISTEN VAN IMPULS EEN KEUZE MAAKTEN

Persoonlijke voorkeuren	Optie A	Optie ?	Optie ?
1. Lekker!			
2. ?			
3. ?			
4. ?			
5. ?			
6. ?			
7. ?			

Beslisbox

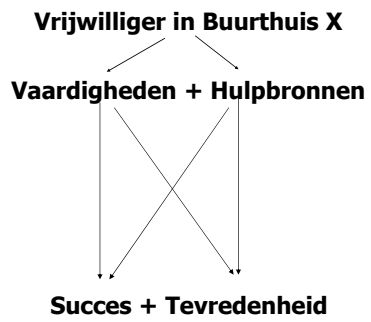
Persoonlijke voorkeuren	Gewicht	Vrijwilligerswerk		
		X	Y	Z
Weinig collega's (<10)	10	++	+++	+++
Extra uitleg van taken	4	+++	++	+++
Ondersteuning dichtbij	7	+	+++	++
Niet teveel taken op één dag	8	++	+	+++
Vanaf huis met ov bereikbaar	6	+++	+++	+++
Met mensen werken	9	+	+++	++
Totaal	44	92 +	112 +	120 +

Verkrijgen en behouden

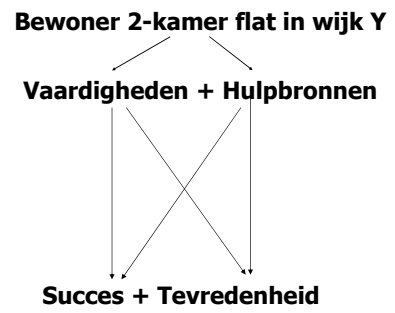
Participatiedoelen

- Ik start in mei als vrijwilliger in buurthuis X in Leeuwarden (koffie inschenken) werken
- Ik wil de komende tijd met plezier blijven wonen in mijn 2-kamer flat in wijk Y in Heerenveen wonen
- Ik wil het komend halfjaar eens per maand mijn ouders in Dokkum opzoeken sociale contacten
- Ik ga september starten met de ICT-opleiding (nivo 3) aan het Friese Poort College in Leeuwarden leren

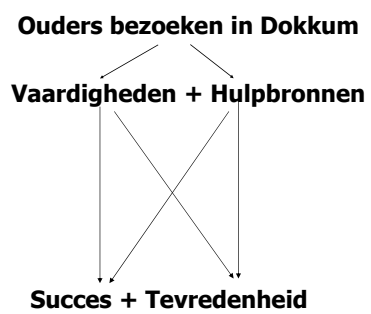
Uitwerking casuïstiek-1

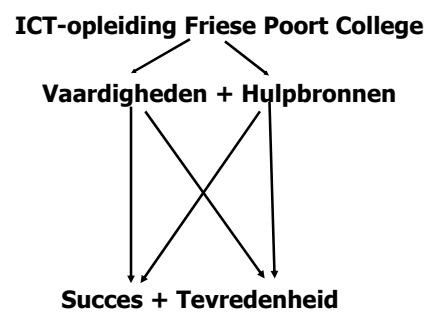
Uitwerking casuïstiek-2

Uitwerking casuïstiek-3

Uitwerking casuïstiek-4

**Onmisbare vaardigheden
+
Onmisbare hulpbronnen**

Effectieve interventie

kennis en aanpak van
sociale vraagstukken

Nederlands
Jeugdinstituut

Trimbos
instituut

Databank Effectieve Interventies

Individuele Rehabilitatie Benadering (IRB)

+

Begeleid Leren

www.begeleidleren.nl

A B C van Participatie

Van 12 13 14 van Behandeling

12
13
14

Naar A B C van Participatie

12
A B C
14

**Niet alleen hardlopers komen
vooruit, ook zij die hinken**

**Niet alleen 'gezonde' jongeren komen
vooruit,**

ook jongeren met beperkingen

Hartelijk dank voor uw aandacht!

**Lies Korevaar
e.l.korevaar@pl.hanze.nl**